

בענין הכשר כלים - שיעור 421

I. הכללים (c) כבולעו כך פולטו (צמדצר ל"ח - כ"ג) כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש... וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים (ב) וכלי חרס אשר תבשל בו ישבר (ויקרא ו - כ"ח) להתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מדי דופניו לעולם (תנ"ח - ח - ג) ועיין בערוך השלחן (תנ"ח - ח) (ד) ומחמירין דחמץ באיסורא בלע (מ"ב סקכ"ח) (ז) ומחמירין בנותן טעם לפגם בפסח (רמ"א תמ"ז - י) (פ) ואין הולכין אחר רוב תשמיש הכלי בפסח (רמ"א תנ"ח - ו)

II. הכשר הכוסות לפסח

(א) בכלי זכוכית יש ג' שיטות דעת הרא"ש (פסחיס ל): ורוב ראשונים דכיון דשיעי ולא בלעי בשטיפה בעלמא סגי וכן פסק השו"ע (תנ"ח - כ"ו) אמנם התרומת הדשן (קל"ז) כתב דאין מועיל אפילו הגעלה דדינו ככלי חרס וכ"כ הרמ"א (שס) איברא הזרע אמת (ז - יו"ד - מ"ג) כתב דהרמ"א החמיר משום חומרא דחמץ בפסח אע"פ שהאוסרים הם המיעוט לגבי רוב הפוסקים אבל בשאר הימים אין להחמיר ויש סוברים דדינו ככלי מתכת וצריך הגעלה (ספר הגעלת כלים י"ג - נ"ט ושו"ת יחזקאל דעת ח - ו)

(ב) כוסיות שהחזיקו בהם יין ולפעמים יין שרף עיין בערוך השלחן (תנ"ח - ג) דכוסות של זכוכית ששותין בהם יי"ש כיון שאין התשמיש אלא לשעה קלה לית לן בה ובשטיפה בעלמא סגי אמנם עיין באג"מ (ח - קנ"ח) דאם שם יי"ש אף לפי שעה נוהגין אנו לאסור אף בפחות ממעל"ע

III. הכשר מיני כלים שונים

(א) כלים הנעשים מעצים או אבנים או מתכת או עצם דינם להכשירם בהגעלה (תנ"ח - ח) (ב) כלי מראבער מהני הגעלה אבל יש ראבער שהוא ממינים כימיים שהוא דבר חדש אין להתיר להגעילם (אג"מ ז - ז"ז)

(ג) לכן כלים שנעשים מ' plastic, nylon, or melmac אין להכשירם לפסח (שס) (ד) ולכן שלחן שמכוסה ב' Formica אין מועיל הכשר משום שמא נפל עליו חמץ חם לכן צריך לכסותו בנייר aluminum וכדומה

(ה) כלי טעפלאן שמטגנים בלא שמן אין להכשירו לפסח ויש מתירים ע"י ליבון גמור (ו) כן כלי porcelain דינו כחרס ואין להכשירו לפסח ואף דהאג"מ (יו"ד ח - מ"ז) הקיל הרבה בהדחה בסינק של enamel מ"מ לפסח צריך לכסותו

(ז) אבנים שיש בהם חריצין שנקרא grooved marble or grooved granite אין להכשירם אלא יכסתם אמנם בלא חריצים יש להכשירם כמו סינק של מתכת (עיין לקמן) וצריך שאלת חכם הכקי בענינים האלו

IV. הכשר תנורים

(א) תנור רגיל של חרס או אנמאיל דהוא ספק חרס אין לו תקנה אלא ע"י פח מסוגר או נייר כסף

(ב) תנור רגיל של מתכת צריכים ללכנו ליבון גמור דהיינו שיהיה ניצוצות ניתזים מהם דלא אמרינן כבולעו כך פולטו אלא כדיני הגעלה לכן כיון שיש חשש שיתקלקלו אין ללכנו ויש מקילין אם ינקה היטב ב' easy-off וילבן החום היותר גדול לכמה שעות (שערים מצויינים בהלכה קט"ז - ז) והמחלוקת תלוי באם חמץ בהתירא בלע ועיין בפמ"ג (תנ"ח - ז - סק"ד) דליבון קל מפליט הכליעה ואינו שורפו ולא כהשו"ע הרב (תנ"ח) ולכן ימתין מעת לעת וצ"ע

(ג) תנור הנקרא continuous cleaning דינו כתנור רגיל

(ד) תנור המתנקה מעצמו ע"י חום המגיע ל' 900 מעלות נכשר מאליו ע"י שמפעילו בחום כזה על איזה שעות עד שיעבור המחזור (cycle) אבל הדלת שאינו מתחמם כ"כ יש לכסותו בנייר כסף עבה (קיצור הלכות הגעלה בשם רב משה פיינשטיין) וי"א שצריך דוקא שיהיו ניצוצות ניתזים ממנו (בדי השלחן זכר זכ"ל ז"ל לכתחלה צארכות)

(ה) תנור מייקרוועיו (microwave) צריך נקוי היטב ולשהותו כ"ד שעות בלא שימוש

ואחר כך יתן שם קדירה מלא מים חמים ולשהותו שם עד שמילא התנור כלו בחום וזיעה עבה וזה דוקא בתנור של מתכת אבל ממין שיש ספק חרס אין מכשירים וע"ש שיש עוד עצה וע"ע בנטעי גבריאל (דף רכ"ד) דכתב שיש מקום שיוצא הזיעה הנתהוה ומתאסף שם ממשות ואותו מקום קשה להכשיר לכן אסור להשתמש בו

V. grates and burners לימי הפסח צריך ללכך את המקומות שמעמידים הקדירות מצד חומרא שהחמירו בחצובה לימות הפסח (תנ"ח - ד) או לכסות בפח של מתכות אבל לכל השנה אין צריך כלום (אג"מ ח - קכ"ד צסוף) **under hood, tray under burner, range top between burners, and knobs** יש להדיחם היטב בסם הפוגם כמו **easy-off** ויש לכסותם בנייר כסף וכדומה והאג"מ (י"ד ח - ג"ע) כתב שהחכ"א החמיר בחצובה לבשר וחלב כל השנה והוא תמה עליו שהפמ"ג נשאר בצ"ע דאפילו לפסח החצובה אין צריך הכשר והאג"מ התיר החצובה לכל השנה וגם החכ"א התיר בדיעבד ועיין באג"מ (י"ד ח - ט) וע"ע בנטעי גבריאל (ט"ו - ח)

VI. בדבר דיש וואשער (dishwasher) להגעלה לפסח

(א) **עיין באג"מ (ג - י"ח)** שיש שני מינים דיש וואשער אחד מפארצלאי ואחד ממתכות שנקרא אלומיני ואותו שהוא מפארצלאי אין רשאי להגעיל (שדינו ככלי חרס) ואותו שהוא מאלומיני יכולין להגעיל אם יוכלו לקנות היטב אחר המעת לעת ויניח בתוך הדיש וואשער אבן מלובן או ברזל מלובן ואח"כ ישפוך מים החמין שהולך להדיש וואשער שרוב הפעמים הם רק ק"פ גרא"ד ולרותחין הוא בחום רט"ו לכל הפחות (עיין ברמ"א תנ"ח - ו) וה"ה מטרפות ושאר איסורין אכן י"א למעשה קשה מאד לנקותם שנטמנים ממשות חמץ וא"א לנקרן היטב רק ע"י אומן (נטעי גבריאל דף רל"ח - ד)

(ב) **להדיח בו כלי בשר וכלי חלב בזה אחר זה** מכיון שהוא נ"ט בר נ"ט דהיתרא שאין לחוש מצד הבליעה דכלי הבשר והבליעה דכלי החלב ורק צריך שהדבר שעומדין עליו הכלים יהיה שנים אחד מיוחד לכלי בשר ואחד לכלי חלב משום הבעין שעליו אמנם אם נשאר על הדיש וואשער בעצמו אין לחוש שיתבטל בכמה אלפים ואין לחוש דאלומיני שמא לא יועיל להם הגעלה שאומרים שיש שם תערובות שלא ממתכות (ודינו כחרס) שהוא רק ספק דרכנן ולאידך גיסא דשמא אינו כולע כלל וע"ע באר משה (ז - ס) שחולק על כל זה

VII. הכשר סינק

(א) **כיוור של פורצילאן** דינו ככלי חרס ולכן מנקין אותו בחומרי ניקוי וישים בתוכו כיוור נוסף של מתכות וכדומה ולא ישתמש בכיוור חמים שהיד סולדת (נטעי גבריאל דף רכ"ה)

(ב) **כיוור של אנמאיל (enamel)** שהוא ספק חרס ינקה היטב ויעשה עירוני מכלי ראשון וישים בתוכו כיוור נוסף או **contact paper** וכדומה ושופכין לתוכו רותחין בפסח

(ג) **סינק של סטעינליס סטיל (stainless steel)** צריך עירוני על אבן מלובן ויעביר האבן על כל הסינק ואם קשה לעשות באבן מלובן ישים לתוכו פח וכדומה ואין להשתמש בסינק כ"ד שעות בחמץ ויזהר שלא יופסק קילוח המים בהעירוני (מג"א תנ"ח - סק"ט) וגם ידות הסינק ינקה ויערה עליהם רותחין המסננת (**drain strainer**) יחלפנה או ילבנה בליבון קל משום חשש חמץ שבנקבי המסננת (עיין תנ"ז - ג) רב דוד פיינשטיין ורב מרדכי מארכיז אמרו לי שאין צריך אבן מלובן ה' **aerator** שממש יוצא המים צריך הגעלה או עירוני

VIII. counter tops, pantries, cabinets, refrigerators, and freezers

זה הכלל בכל המקומות שאינן שמורות מחמץ ורוצה לשים בפסח כלי מאכל אפילו קר יש ליתן נייר או מפה וכדומה תחתיהם (מג"א תנ"ח - סק"ס בשם מהרי"ל) ופורמייקה שיש ספק אם דינו כחרס צריך כיסוי ולכן עירוני לבדו אינו מועיל

IX. טס שהנרות עומדים עליו מותר להשתמש בפסח אם ינקה היטב ומ"מ מנהג טוב להניח נייר כסף בינו ובין המפה

X. אם מועיל בכלי שנאסר ישון י"ב חודש עיין באג"מ (י"ד ז - מ"ו) דכלי של פורצלאן יקרים יש להתיר ע"י ישון י"ב חודש ע"י הגעלה ג' פעמים בצירוף שכלים אלו עפ"י רוב משתמשים בהם רק בכלי שני ובצירוף דעת היעב"ץ שפורצלאן שיע ולא בלעי כזוכית עיין בשע"ת (תנ"ח - ח) שהביא מחלוקת בזה בין החכם צבי ותשובות הרשב"א

נפסם ל'סל'ו נשמות אב' אורי ל' אל'ס'זר ל'ס'א ב'ר ע'קב ארז'ב' ע"ה יא'ל אור'ת' בא'שה רחל' ב'ר ג'רשון חנוך הס'נ'ב הכ'פ'ן ע"ה